

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

245

Vragen van het lid **Achttienribbe-Buijs** (PvdA) over *psycho-sociale hulpverlening na rampen/calamiteiten*. (Ingezonden 12 november 1993)

1
Zijn de slachtoffers en nabestaanden van de vliegcrash die op 21 december 1992 in Faro, Portugal, plaatsvond tot nu toe verstoken gebleven van centraal georganiseerde psycho-sociale zorg?

2
Hebben, zoals wordt gesteld in de brief van 7 november 1993 van de Anthony Ruys Stichting aan de staatssecretaris van WVC, de aanbevelingen van de nota «Psychosociale hulp na calamiteiten»¹, die in opdracht van het ministerie van WVC is vervaardigd, niet tot duidelijke besluitvorming binnen het ministerie van WVC geleid?

3
Hoe valt het ontbreken van psycho-sociale hulpverlening na rampen/calamiteiten te rijmen met de toezegging die na de aardbeving in Limburg is gedaan dat deze soort van hulpverlening voortaan structureel zou zijn?

4
Bent u beiden bereid per omgaande contact op te (laten) nemen met de slachtoffers en nabestaanden, teneinde de terechte hulpvraag die uit

genoemde brief blijkt het hoofd te bieden?

5
Op welke termijn kan de Kamer inzicht verschaft worden in een werkelijk centraal gecoördineerd beleid terzake?

6
Is in Nederland de vereiste deskundigheid in voldoende mate voorhanden? Zo neen, welke maatregelen overweegt u dan?

¹ M. J. J. L. Hendrix, «Psychosociale hulp na calamiteiten», nota uitgebracht aan het ministerie van WVC, november 1991.

Antwoord

Antwoord van minister **Hirsch Ballin** (Binnenlandse Zaken), mede namens de staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. (Ontvangen 14 januari 1994), zie ook Aanhangsel Handelingen nr. 188, Vergaderjaar 1993–1994

1
Direct na de vliegcrash bij Faro op 21 december 1992 zijn door Martinair en de betrokken touroperators contactpersonen aangesteld om hulp aan te bieden voor de eerste praktische zaken. Huisbezoeken vinden nog steeds plaats, waarbij de medewerkers fungeren als klankbord en/of doorgeefluik naar Martinair. Over de psycho-sociale zorg van slachtoffers (overlevenden en nabestaanden) werd onmiddellijk na de ramp door Martinair ter hand

genomen. Daarbij werden onder meer de eigen bedrijfsartsen en psychologen ingezet. Verder werd de hulp ingeroepen van de GGD, RIAGG en de Landelijke Organisatie Slachtofferhulp. Vanwege het grote aantal personen lag de uitvoering uiteraard bij verschillende personen/organisaties, doch de uitvoering werd centraal gecoördineerd door Martinair. Tot nog toe wordt in voorkomende gevallen de bedrijfsarts of -psycholoog ingezet en wordt (zo nodig via de huisarts) bemiddeld bij bijvoorbeeld een RIAGG in de directe omgeving van betrokkene. Martinair benadert betrokkenen periodiek telefonisch om te informeren naar de lichamelijke en geestelijke gesteldheid van de slachtoffers. Verder hebben overlevenden de mogelijkheid gebruik te maken van niet-reguliere hulp. De kosten daarvan kunnen, voor zover niet door de eigen verzekering gedekt, als schadepost worden opgevoerd. Tenslotte kan zo nodig een beroep worden gedaan op de Stichting Steunfonds Faro. Martinair heeft een bedrag van f 3 mln beschikbaar gesteld voor dit steunfonds.

2
De besluitvorming binnen het ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur over psycho-sociale hulp aan slachtoffers van de Faro-ramp was duidelijk. In de eerste plaats betrof het een ramp die zich buiten Nederlands grondgebied

had voorgedaan. Derhalve was de Rampenwet niet van toepassing. In de tweede plaats heeft Martinair zich direct aansprakelijk gesteld voor de hulpverlening in het algemeen en voor de psycho-sociale hulpverlening in het bijzonder. Ook werd onmiddellijk contact gelegd met de Alarmcentrale van de ANWB. Gelet op de hierboven genoemde, door Martinair getroffen, maatregelen was het niet nodig dat het ministerie van WVC zich daarin ging mengen. Gedurende het afgelopen jaar en voor zover dat ministerie het proces heeft kunnen volgen, hebben de staatssecretaris van WVC eerder geen signalen bereikt over gebrek aan zorg en/of coördinatie met betrekking tot de (psycho-sociale) hulpverlening.

3

Een toezegging na de aardbeving in Limburg dat psycho-sociale hulpverlening voortaan structureel zou worden, is niet gedaan. Overigens heeft het, zoals uit de antwoorden op vraag 1 en 2 blijkt, naar het oordeel van de staatssecretaris van WVC en ondergetekende na de vlieg-ramp bij Faro niet aan dit soort hulp ontbroken.

4

De psycho-sociale zorg na rampen en calamiteiten in het buitenland behoort primair tot het beleidsterrein van de bewindspersoon van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. Op 11 november 1993 heeft de staatssecretaris van WVC het bestuur van de Anthony Ruys Stichting laten weten bereid te zijn om in overleg met hen te zoeken naar oplossingen voor de psycho-sociale problemen die sommige slachtoffers nog ondervinden.

5

Er moet onderscheid worden gemaakt tussen rampen die zich in Nederland voordoen en rampen in het buitenland. Bij rampen in Nederland is de minister van Binnenlandse Zaken verantwoordelijk voor de organisatie van de geneeskundige hulpverlening (waaronder in dit verband ook de psycho-sociale zorg is begrepen); de minister van WVC is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de te verlenen zorg. Geneeskundige hulpverlening in Nederland aan slachtoffers van een ramp in het buitenland ligt op het terrein van de bewindspersoon van WVC, die deze hulp zo nodig centraal

laat coördineren. In voorkomende gevallen waarbij de bij de ramp betrokken

(vlieg)maatschappij/organisatie zelf zorgdraagt voor coördinatie van die hulp, bewaakt WVC alleen de kwaliteit van de zorg.

Het beleid van WVC is er op gericht deze hulp na rampen in en buiten Nederland beter inhoud te geven.

Voor de daadwerkelijke directe uitvoering van psycho-sociale hulpverlening na calamiteiten, heeft de staatssecretaris van WVC een beroep gedaan op de Landelijke Organisatie Slachtofferhulp (LOS). De onderhandelingen daarover zijn in een ver gevorderd stadium. Het laatste overleg met bestuur en directie van de LOS vond plaats op 7 december 1993. De definitieve besluitvorming van de zijde van de LOS wordt niet eerder verwacht dan na de eerstvolgende ledenvergadering in de eerste helft van 1994. Zodra de LOS zich in principe bereid heeft verklaard voor uitvoering zorg te willen dragen, zullen de bewindspersoon van WVC en ondergetekende, voor wat de rampenbestrijding betreft, opnieuw in overleg treden teneinde de formele kanten, zoals de (rechts)positie van de vrijwilligers van de LOS, nader vast te stellen. Zodra meer duidelijkheid is verkregen, zal de Kamer hierover worden geïnformeerd.

6

Bij psycho-sociale hulpverlening na calamiteiten is het van wezenlijk belang zo vlug en zo adequaat mogelijk te werk te gaan. Het is niet noodzakelijk om direct professionals (psychologen/psychiaters) in te zetten. «Lagere» beroepskrachten en vrijwilligers kunnen, mits getraind of bijgeschoold, op uitstekende wijze ingezet worden. Aan deze krachten ontbreekt het vooralsnog. Daarom heeft de staatssecretaris van WVC, om in die behoefte te kunnen voorzien, aan het Politie Opleidingscentrum Zuid-Nederland opdracht verstrekt een module te ontwikkelen voor het (bij)scholen van vrijwilligers en semi-professionals, zulks als onderdeel van de deskundigheidsbevordering bij dit onderdeel van de hulpverlening.